

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 39258-02-26

לפני: כבוד השופטת רות רוני

המבקשים: 1. THE SCHIK DYNASTY LLC
2. פלוני
3. משה שיק
4. אש בלב קודש בע"מ

נגד

המשיבים: 1. ישמח צדיק - קהילת ברסלב בגליל (ע"ר)
2. אודליה בניזרי
3. מאור בניזרי
4. אריה חוסן
5. שרה שמחה סלמה
6. יעקב סלמה
7. מ. ד. יבנאל

בקשת רשות ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת מיום 2.2.2026 ומיום 8.2.2026 בת"א 62442-12-21, שניתנו על ידי כב' השופטת א' ברהון

בשם המבקשים: עו"ד עידן שחם; עו"ד בנאסיאג

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת (כב' השופטת א' ברהון) מיום 2.2.2026 ומיום 8.2.2026 בת"א 62442-12-21, שלא לאפשר את מתן עדותו של המבקש 3 באמצעות היוועדות חזותית.

רקע

1. הרב אליעזר שלמה שיק ז"ל (להלן: המנוח) נפטר בשנת 2015 והותיר אחריו צוואה בה הוריש את כל רכושו, לרבות קניינו הרוחני, לנכדיו – שהם בניו של המבקש 3, הרב משה שיק (להלן: המבקש). על פי הנטען, היורשים והמבקש אינם אזרחי או תושבי מדינת ישראל, ומתגוררים בניו יורק.

ביום 28.12.2021 הוגשה על ידי המבקש, יחד עם נכדיו של המנוח וחברה שהייתה בבעלות המנוח, תביעה לבית המשפט המחוזי כנגד המשיבים – העושים על פי הנטען שימוש בדמותו ובשמו של המנוח, במטרה למנוע מהם לעשות שימוש כלשהו בקניינו הרוחני של המנוח ללא היתר מיורשיו. לצד זאת, נתבע פיצוי כספי בגין הפרת זכויות הקניין הרוחני בסך של 1.2 מיליון ש"ח.

2. ביום 26.1.2026, ולאחר שהושלמה הגשת תצהיריהם של הצדדים, התקיימה ישיבת קדם משפט מסכמת בה פנה לראשונה בא כוח המשיבה 7 – המועצה הדתית יבנאל – לבית המשפט בבקשה לזמן את המבקש לעדות. בתגובה, ביקש בא כוח המבקשים כי המבקש יעיד במועד הדיון האחרון. באותו יום קבע בית המשפט המחוזי כי המבקש יתייצב למתן עדותו ביום 8.2.2026 או ביום 15.2.2026 לכל המאוחר (המועד בו הייתה פרשת ההגנה אמורה להתחיל).

ההחלטות נושא בקשת רשות הערעור

3. ביום 2.2.2026 הוגשה הודעה מטעם המבקש, בה הובהר כי בהתאם להחלטת בית המשפט בישיבת קדם המשפט המסכמת – הוא יתייצב למתן עדותו ביום 15.2.2026. כמו כן, התבקש בית המשפט בהודעה זו להתיר את העדת המבקש באמצעות היוועדות חזותית (להלן: הבקשה להעיד בהיוועדות חזותית). זאת בשים לב למגוריו בארצות הברית ולמועד המאוחר בו הוגשה הבקשה לזמנו למתן עדות.

בו ביום, 2.2.2026, דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה (להלן: ההחלטה הראשונה). בית המשפט קבע כי "דרך המלך" היא שמיעת עדות באופן פרונטלי על מנת לאפשר לשופט להתרשם באופן ישיר ובלתי אמצעי ממהימנות העד ולשמור על אפקטיביות החקירה הנגדית. בית המשפט לא היה סבור כי המקרה שלפניו נמנה עם המקרים החריגים המצדיקים סטייה מכלל זה, שכן המבקש לא הוכיח – ואף לא טען – כי הגעתו לישראל תקשה עליו מאוד. לכן, כך נקבע, לא מתקיימים התנאים להתרת עדותו של עד השוהה בחו"ל בדרך של היוועדות חזותית.

4. ביום 8.2.2026 התקיימה ישיבת ההוכחות הראשונה בהליך. על פי הנטען בבקשת רשות הערעור, בתום הדיון ביקש בא כוח המבקשים עיון חוזר בהחלטה הראשונה. זאת, תוך הצגת מסמכים רפואיים מהם ניתן ללמוד לגישתו על מצבו הרפואי של המבקש ועל מצבה הרפואי של אשתו המחייב את המבקש לשהות לצדה (מסמכים

אלה לא צורפו לבקשת רשות הערעור). בבקשת רשות הערעור צוין כי בית המשפט דחה את הבקשה. מפרוטוקול הדיון החלקי שפורסם עולה כי בית המשפט קבע בהחלטתו שחקירתו של המבקש תיקבע ליום 15.2.2026 (להלן: ההחלטה השנייה).

על החלטות אלה הוגשה ביום 11.2.2026 בקשת רשות הערעור שלפניי.

ההחלטה המאוחרת לבקשת רשות הערעור

5. ביום 11.2.2026 הגישו חלק מהמשיבים הודעת עדכון לבית משפט קמא. בהודעה נטען כי בהליך אחר שהמבקש צד לו (ת"ט 7521-02-26), הודיע ביום 9.2.2026 בא כוחו שם כי המבקש אינו צפוי להגיע לישראל ביום 15.2.2026 או במועד סמוך לכך. משכך, התבקש בית המשפט לבטל את ישיבת ההוכחות הקבועה ליום 15.2.2026 בה היה המבקש אמור להעיד, ולקבוע מועד חלופי לחקירתו של המבקש לצורך השלמת פרשת התביעה, בטרם יישמעו עדי ההגנה (להלן: הבקשה לדחיית הדיון).

המבקשים התנגדו לבקשה לדחיית הדיון. בתגובתם לבקשה זו, הם ציינו כי הגישו את בקשת רשות הערעור דנן ואף צירפו לתגובה מכתב מרופאו של המבקש ממנו עולה כי חלה החמרה במצבו הרפואי. על רקע זאת, הודיעו המבקשים כי הם מתנגדים לביטול ישיבת ההוכחות ומבקשים כי עדותו של המבקש תתבצע באמצעות היוועדות חזותית.

6. ביום 12.2.2026 נעתר בית משפט קמא לבקשה לדחיית הדיון, והורה על ביטול ישיבת ההוכחות תוך חיובם של המבקשים בהוצאות (להלן: ההחלטה המאוחרת). בית המשפט קבע בהחלטה זו כי המבקשים פעלו לעקוף את החלטותיו "בדרך קלוקלת, תוך הצגת מצגים כוזבים, הסתרה, וספק תום לב". כך, צוין כי הבקשה להעיד בהיוועדות חזותית התבססה על כך שהמבקש גר בארצות הברית, ולא צוין בה דבר על אודות מצבו הרפואי או על מצבה של אשתו. עוד התברר לבית המשפט כי כאשר הוגשה הבקשה להעיד בהיוועדות חזותית בטענה כי המבקש יתקשה להגיע לישראל (מספר ימים עובר לישיבת ההוכחות הראשונה) – שהה המבקש בישראל; והוא שב לארצות הברית לאחר מכן, ימים בודדים לפני ישיבת הוכחות זו. לעובדה זו "לא היה כל זכר בבקשה, שיצרה מצג כוזב שלפיו אין באפשרות מר שיק להגיע לעדות מאחר שהוא שוהה בארצות הברית – שעה ששהה באותה עת ממש בארץ".

לצד זאת, צוין בהחלטה המאוחרת כי בא כוח המבקשים ידע כבר ביום 9.2.2026 כי אין בכוונת המבקש להתייצב לדיון שנקבע ליום 15.2.2026 (למרות הצהרתו לבית המשפט יום קודם לכן). חרף האמור, הוא לא הגיש הודעה בעניין זה לבית המשפט. באשר לשינוי הנטען במצבו הרפואי של המבקש – ציין בית המשפט כי המסמך שצירף המבקש בהקשר זה נחזה להיות מיום 4.2.2026; והוא מתייחס למצבו הרפואי של המבקש שפנה לרופא החתום עליו ביום 2.2.2026, כאשר שהה בישראל. עוד הוזכר בהקשר זה כי למצב רפואי זה לא היה כל אזכור בבקשה להעיד בהיוועדות חזותית (שהוגשה כזכור ביום 2.2.2026). בית המשפט ציין כי עובדה זו מעוררת "תהיות בעניין נסיבות עריכת המסמך ומשקלו הראייתי". לאור האמור, קיבל בית המשפט את הבקשה לדחיית הדיון וחייב את המבקשים, בשים לב להתנהלותם, בהוצאות לטובת המשיבים בסך 2,500 ש"ח.

הטענות בבקשת רשות הערעור

7. בבקשת רשות הערעור מבוקש להתיר למבקש למסור עדות בפני בית המשפט באמצעות היוועדות חזותית. לחלופין, מתבקש להורות על דחיית עדותו של המבקש לישיבת ההוכחות האחרונה הקבועה בהליך (1.6.2026). המבקשים טוענים כי אף שדרך המלך היא שמיעת עדות באופן בלתי אמצעי, בשנים האחרונות ניכרת מגמה בפסיקה המאפשרת יותר ויותר את התרת החקירה באמצעות היוועדות חזותית. נטען כי התפתחויות טכנולוגיות מאפשרות תמונה נאמנה על מהימנות העד, ועל כן החשש מהיעדר התרשמות ישירה פוחת. משכך נטען כי יש מקום להגדיל את היערתותם של בתי המשפט לבקשות מסוג זה.

בענייננו, המבקשים טוענים כי ישנן נסיבות המצדיקות לאפשר למבקש להעיד באמצעות היוועדות חזותית, ובהן: מגוריו הקבועים של המבקש בארצות הברית; היותו שומר שבת, בעוד שהדיון קבוע ליום ראשון – מה שייאלץ אותו לשהות בשבת בנפרד ממשפחתו; המועד המאוחר בו הועלתה הדרישה לזימונו כעד; מצבו הרפואי המידרדר; וכן הצורך שלו לטפל באשתו. כל אלה מצדיקים לטענת המבקשים סטייה מ"דרך המלך" של עדות פרונטלית. המבקשים מדגישים כי התקנות והפסיקה מכירות באפשרות זו, במיוחד כאשר ישנם קשיים ניכרים בהתייצבות פיזית ואין מניעה חוקית במדינת החוץ.

8. ביום 13.2.2026 הגישו המשיבים 1, 4-6 "בקשה להפניית בית המשפט הנכבד" להחלטה המאוחרת, וזו צורפה לבקשה. הובהר כי מבוקש להותיר לשיקול דעת בית

המשפט את הצורך לעשות שימוש בהוראות תקנה 151(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, העוסקת בשימוש לרעה בהליכי משפט.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות שהונחו לפניי ובנספחיהם, הגעתי לכלל מסקנה כי דין בקשת רשות הערעור להידחות ללא צורך בתשובה.

הלכה היא כי לערכאה הדיונית מסור שיקול דעת רחב בכל הנוגע לניהול ההליך, ובכלל זה בהחלטות שעניינן אופן שמיעת העדות – וערכאת הערעור תתערב בהחלטות מסוג זה במקרים חריגים בלבד (רע"א 3772/24 ברזיו נ' דיון, פסקה 3 (12.5.2024); רע"א 4945/21 פלוני נ' פקיד שומה בעכו, פסקה 13 (18.7.2021)). המקרה שלפניי אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה.

10. בשלוש החלטותיו שפורטו בהרחבה לעיל, בית המשפט המחוזי בחן בפירוט את מכלול נסיבותיו של המבקש – לרבות המסמך הרפואי שהוצג לו – והגיע לכלל מסקנה שאין בהן כדי להצדיק היעדרות לבקשה למתן עדות באמצעות היוועדות חזותית. במסקנה זו אינני סבורה כי יש מקום שערכאת הערעור תתערב. זאת בפרט כשהמבקש שהה בישראל בסמוך לפני ישיבת ההוכחות הראשונה (בלא שיידע על כך את בית המשפט בבקשה להעיד בהיוועדות חזותית); כאשר בבקשה להעיד בהיוועדות חזותית הוא לא העלה טענות הנוגעות למצבו הרפואי; ומאחר שהחלטותיו של בית משפט קמא הן החלטות המורות על קיום הדיון ב"דרך המלך" ולא בדרך חלופית השמורה ככלל למצבים מיוחדים (ראו רע"א 2585/22 שירותי בריאות כללית נ' פלונית, פסקה 11 (24.5.2022)). יחד עם זאת, מסקנה זו אינה שוללת את האפשרות כי אם יחול שינוי נסיבות משמעותי שיצדיק לשיטתו של המבקש פנייה לבית משפט קמא בבקשה לעיון חוזר – תהיה פתוחה בפניו הדרך לעשות כן. זאת מבלי שאני מחווה כמובן דעה ביחס לבקשה כזו, אם וכאשר תוגש.

11. כאשר לבקשה החלופית של המבקשים – להורות על דחיית עדותו של המבקש לישיבת ההוכחות האחרונה – דין בקשה זו להידחות על הסף. מדובר בהחלטה שעניינה סדר הבאת עדויות, ועל כן חל עליה צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009.

12. סוף דבר: בקשת רשות הערעור נדחית אפוא. לאור המסקנה בדבר דחיית בקשת רשות הערעור, איני רואה צורך להידרש לבקשה אותה הגישו חלק מהמשיבים. בנסיבות העניין, ומשלא התבקשה תשובת המשיבים – לא ייעשה צו להוצאות.

ניתנה ביום, א' אדר תשפ"ו (18 פברואר 2026).

תוקנה היום, א' באדר התשפ"ו (18.2.2026).

רות רונן
שופטת